

Nr 143.

Av herr **Wiklund m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning rörande vissa rättsförhållanden mellan grannar i bysamhällen.

I fråga om huru å tomt skall byggas på landet finnes ingen annan bestämmelse än vad som stadgas i 2 kap. 1 § byggningsbalken, där det bland annat föreskrives: »Ej må någon närmare till grannes tomt bygga, än att han till stödje och stolperum en och en halv aln lämnar.» Visserligen är i vissa fall byggnadsstadgan för rikets städer tillämplig även för landsbygden, men detta gäller endast municipalsamhällen och med dem jämförliga, tätare bebyggda platser, men för den egentliga landsbygden och för en mängd byasamhällen finnes — förutom nyssnämnda stadgande — intet, som reglerar rättsförhållandena emellan ägarna av angränsande fastigheter i fråga om dessas bebyggande. I städerna och med dem jämförliga samhällen är visserligen behovet av dylika bestämmelser på grund av den tätare bebyggelsen mera starkt framträdande, men även på landsbygden förekomma ofta fall, då bristen på rättsregler i berörda avseende kan vara särdeles oläglig, och i den mån fastigheternas sönderstyckning fortgår och tomtutrymmena inom byasamhällen begränsas, bli nyssnämnda olägenheter allt större.

Vid varje nybyggnad planeras så, att åt något visst håll erhålles fri utsikt, t. ex. åt sjö eller vatten, åt landsväg eller mot söder. Oftast går denna utsikt över grannens angränsande område. Denna s. k. fria utsikt har ansetts så värdefull, att i Lag av 14 juni 1907 om servitut upptagits bland annat »utsikt eller fönster» samt i kungl. förordningen den 16 juni 1875, att för dylik servitutsrätt, där den kunnat förvärfvas, må, till betryggande av rättighetens bestånd, in-teckning meddelas, såsom om nyttjanderätt är stadgat. Ingenting hindrar emellertid, att denna s. k.

fria utsikt tillintetgöres, där den ej genom frivillig överenskommelse kunnat förvärfvas. En nybyggnad å angränsande tomt eller skifte kan förläggas så, att utsikten för grannen fördärfvas, trevnaden förminskas och värdet och användbarheten av hans fastighet i väsentlig mån nedsätts. Även om sådan förläggning av byggnaden alls icke erfordras för dess ändamål, står den andre grannen rättslös och äger icke fordra, att vid bebyggandet tages någon hänsyn till hans intressen, även om dessa utan hinder kunnat lämnas okränkta.

Något villkor, att byggnad av eldfarlig beskaffenhet ej må uppföras annat än på lämpligt och behörigt avstånd från fastighetsgränsen och grannens tomt, finnes icke heller stadgat för landsbygden, ehuru en sådan bestämmelse även där ofta skulle vara av största betydelse såsom just ägnad att minska risken för ödeläggande eldsolyckor.

Ehuru den påpekade bristen företrädesvis framträder i fråga om fastigheters bebyggande, gör den sig gällande även i flera andra avseenden. En jordägare kan göra närliggande tomt och fastighet väsentligt förfång genom jordfyllningar eller schaktningar å egen fastighet, genom anläggningar, som onödigtvis minska vattentillförseln till grannens brunn eller källa eller som försvåra den angränsande fastighetens dränering.

För nämnda och därmed jämförliga förhållanden synas böra stadgas rättsregler, som närmare angiva, vad en jordägare oaktat grannelagets förpliktelser icke bör vara skyldig tåla, när det är till märklig olägenhet för honom själv och om tillika denna olägenhet kan undgås eller minskas t. ex. genom ändrade dispositioner å grannens tomt eller fastighet.

Det säger sig självt, att vid en lagstiftning på ifrågavarande område det icke vad landsbygden angår kan tagas de för städer och municipalsamhällen gällande bestämmelserna i allo till förebild. Att inrätta byggnadsnämnder för landsbygden, fordra byggnadslov för nybyggnader m. m., som föreskrives i byggnadsstadgan för rikets städer, skulle bliva en allt för tung apparat och lägga onödigt hårda band å utvecklingen. Däremot skulle möjligen en lösning kunna vinnas på det sätt, att den fastighetsägare, som ansåge sin rätt förnärmat genom byggnadsföretag eller andra åtgöranden å grannens fastighet, ägde hänskjuta saken till avgörande av skiljenämnd, vilket givetvis borde ske på så tidigt stadium, att ändring av vidtagna arbeten ej behövde förekomma i någon större utsträckning.

Andra och lämpligare utvägar torde måhända finnas att i huvudsak vinna målet med den föreslagna lagstiftningen utan att för de vanligen och mest förekommande fallen binda fastighetsägarnas rörelsefrihet. Be-

stämmelser härutinnan kunna emellertid icke framläggas utan en fullständig utredning av frågan.

På grund av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning på vad sätt för rikets landsbygd må införas lagbestämmelser rörande rättsförhållandet mellan grannar i bysamhällen i fråga om fastigheters bebyggande m. m. i de avseenden, som beröras i denna motion, samt därefter för riksdagen framlägga förslag till sådana lagbestämmelser.

Stockholm den 19 januari 1922.

<i>Ad. Wiklund.</i>	<i>Ludwig Brännström.</i>	<i>Ewald Lindmark.</i>
<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>J. Rehn.</i>	<i>Johan Olofsson.</i>
<i>K. Bergström.</i>	<i>Oscar Osberg.</i>	<i>W. Bäckström.</i>
<i>P. Persson,</i> Trången.	<i>Alfred Persson,</i> Björsholm.	<i>P. S. Hedlund.</i>
<i>Carl Sehlin.</i>		<i>Ant. Wikström.</i>
